

Oog voor een Europese toekomst

Bjorn Lous, namens de Werkgroep Europa&Internationaal

Het afgelopen jaar is Europa volop in het nieuws geweest door de problemen in Griekenland, en de pogingen van de Europese Commissie om in samenwerking met de Europese Centrale Bank de stabiliteit van de Europese economie te bewaren. Door de voortwoekerende euro-crisis, worden er steeds grotere vraagtekens geplaatst bij de Europese Unie. Inmiddels pleit de PVV zelfs voor uittreding uit de EU, en lijkt Europa een grote rol te gaan spelen bij de Tweede-Kamerverkiezingen. In een klimaat waarin eurofielen en euroskeptici lijnrecht tegenover elkaar staan, wil Perspectief graag vasthouden aan haar positieve houding tegenover de Europese samenwerking. Deze heeft veel goeds betekend in het verleden, niet alleen voor Nederland, maar ook voor Europa als continent. Europa is belangrijk geweest op het gebied van gerechtigheid en economische voorspoed¹. Tegelijk willen we kritisch zijn, zonder te vervallen in populisme. We zijn kritisch tegenover de neo-liberale marktideologie en het streven naar eenheid zonder respect voor de kenmerkende diversiteit. Nu komt het grootste deel van de wetgeving in de praktijk al uit Brussel, maar de invloed van Europa is lang niet altijd direct zichtbaar en het is vaak onduidelijk waar de EU zich dagelijks mee bezig houdt. Om een positieve houding te rechtvaardigen is een goede verantwoording noodzakelijk. Waar gaat Europa echt over? En wat is de toekomst voor Europa?

In de eerste plaats is de Europese Unie een economisch samenwerkingsverband. Daarnaast wordt er gestreefd naar samenwerking op terreinen die grensoverschrijdend zijn, en waarover dus gelijkgesteld nationaal beleid nodig is in meerdere landen. Denk hierbij aan klimaatproblemen, migratie en infrastructuur. De uitvoering van dit beleid is de verantwoordelijkheid van de Europese Commissie, die daarbij geholpen wordt door een netwerk van ambtenaren. Naast de aandacht voor de euro-crisis, is de Europese Commissie op dit moment bezig met het vastleggen van de prioriteiten voor de komende 7 jaar, waarna deze worden omgezet in concreet beleid. Tegelijkertijd wordt het budget van de Europese Commissie vastgesteld, in het Meerjarig Financieel Kader. In het licht van de crisis en onzekerheid over de economische en politieke situatie in landen op korte termijn, worden in het Europese beleid grote veranderingen ingezet. De Europese Unie zorgt hierbij dat de langetermijnbelangen van de lidstaten niet uit het oog verloren worden, in lijn met de visie Europa2020.

Het doel van Europa2020 is een Europa gebouwd op kansen, met daarin de speerpunten van een Europa dat het fundament biedt voor slimme groei, duurzame groei en inclusieve groei. Een economie die veranderingen in machtsverhoudingen en klimaat kan doorstaan en die hoop biedt voor nieuwe generaties. Dit gaat om jongeren die op dit moment nog op school zitten, maar over enkele jaren bepalend zullen zijn voor hoe Nederland, haar buurlanden en Europa er uit zullen zien. De inclusieve groei houdt in dat ook groepen die traditioneel uitgesloten worden uit de maatschappij, gelijke kansen krijgen. Om dit te bereiken wordt er sterk ingezet op onderwijs en innovatie, met het doel dit in alle lidstaten tot een topprioriteit te maken van de lokale politiek. Ook komt er actief beleid voor werkgelegenheid en tegen armoede en sociale uitsluiting. De grootste verandering vindt echter plaats in het beleid voor achterstandsregio's, waar 30% van het budget naartoe gaat om de zwakste schakels in de Europese economie structureel aan te pakken. Dit zijn de gebieden waar het inkomen lager is dan 75% van het Europese gemiddelde, voornamelijk in Oost-Europa en Zuid-Europa. Van deze fondsen ontving Nederland de afgelopen beleidsperiode zo'n 1,9 miljard euro², gericht op het verbeteren van de concurrentiepositie en de werkgelegenheid in de provincie Flevoland. De helft hiervan is geïnvesteerd in onderzoek

---

¹ Volgens het Parlementair Onderzoeksinstituut van de Universiteit Leiden heeft de EU ons sinds 1970 6-8% extra inkomen opgeleverd, of 1800 euro per persoon per jaar.

² Daar staat tegenover dat Nederland netto 2 miljard euro per jaar bijdroeg, of 0,36% van het nationaal inkomen.

en innovatie, en heeft 75.000 banen opgeleverd. Daarnaast is het gebruikt als stimulans voor privé-investeerders, en voor het verbeteren van regionale samenwerking.

In het verleden is het resultaat van de zogenaamde 'structuurfondsen' vaak minder succesvol geweest dan beoogd. Dit werd in veel gevallen veroorzaakt door belemmeringen in beleid en overheidsstructuren, zoals overdadige bureaucratie en tegenstrijdige regelgeving. Vanaf 2014 worden strengere voorwaarden verbonden aan het verstrekken van de subsidies, met name voorafgaand aan een project, en wordt gewerkt met partnerschapcontracten. Daarmee wordt gegarandeerd dat de lokale overheid in staat is te controleren hoe het geld wordt besteed, en dat het niet verdwijnt in de verschillende lagen van bureaucratie. Dit draagt ook bij aan de aantrekkelijkheid voor investeerders en bevordert de interne markt door landen te helpen hun wetgeving aan te passen aan heldere Europese richtlijnen die ondernemerschap stimuleren. De voorwaarden zijn niet alleen gericht op ondernemers, maar er worden juist ook voorwaarden gesteld die een menswaardig bestaan garanderen, om langdurige groei te realiseren.

Op de nieuwe voorwaarden die worden gesteld zal, anders dan in het huidige beleid, door de Europese Commissie worden toegezien en de sancties zullen semi-automatisch worden opgelegd wanneer niet wordt voldaan aan de voorwaarden. Dit is nog niet optimaal, maar het is een duidelijke verbetering ten opzichte van nu, waar de lidstaten hierover beslissen. De voorwaarden schetsen een duidelijk beeld van waar een gezonde overheid aan moet voldoen, en zijn daarom in combinatie met sancties cruciaal voor de verantwoording van de financiering van de structuurfondsen. Als Perspectief zijn wij ervan overtuigd dat het in het belang is van Nederland wanneer de economische problemen aan de basis worden aangepakt, vanuit een heldere visie die gericht is op de lange termijn. Zeker de sociale voorwaarden passen binnen de visie van Perspectief waarin we de christelijke waarden en het respecteren van de kenmerkende diversiteit hoog achten. Het is inderdaad een feit dat een stuk soevereiniteit verloren gaat. Wanneer een land aanspraak wil maken op Europese subsidies moet het nationale beleid zich aanpassen aan de langetermijnvisie die geformuleerd is in Brussel. Op dit moment echter voldoet Nederland al aan de meeste voorwaarden, en zullen deze 'beperkingen' met name van toepassing zijn op de landen waar Nederland kritisch tegenover staat, zoals Griekenland, Spanje en Italië die op dit moment in crisis zijn vanwege jarenlang onverantwoord beleid. Daarnaast zorgen deze voorwaarden ervoor dat het populisme in Nederland minder kans krijgt omdat ook het beleid van de Nederlandse overheid een betere focus krijgt op de lange termijn.

Vanuit Perspectief kiezen wij voor een beleid dat kansen biedt voor toekomstige generaties en een economie gebouwd op eerlijke principes en duurzaamheid. Het nieuwe beleid van de Europese Commissie is nog niet optimaal, maar het is een stap in de goede richting, die bijdraagt aan een duurzamer en socialer Europa, en een beter Nederland. Daarom willen wij in de hitte van het debat toch een positief en hoopvol geluid laten horen over Europa.